І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 13-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 13, 1965 No. 69. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 12 квітня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 11-го КВІТНЯ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ДОПОМОГУ ШКІЛЬНИЦТВУ, який прийняв Сенат 9-го квітня більшістю 73-ох до 18 голосів. Згідно з цим законом федеральний уряд видасть на допомогу школам $1,300,000,000, головним чином в бідніших районах. Цей проєкт підтримали 55 демократів і 18 республіканців; проти голосували 14 республіканців і 4 південні демократи. Рішення Конґресу уважають за великий успіх президента Джансона, якому вдалося добитися того, що Конґрес прийняв закон, за який йде боротьба вже 20 років. Досі Конґрес ще ніколи не схвалив був так багато на допомогу публічним і середнім школам, в тому і парафіяльним.

ЧИСЛЕННІ ТОРНАДО В СТЕЙТАХ НА СЕРЕДНЬОМУ ЗАХОДІ СПРИЧИНИЛИ СМЕРТЬ 172-ох ОСІБ, а число поранених становить тисячі. Найбільше вбитих є в Індіяні — 91, де число поранених перевищує 700. Число вбитих в Огайо — 48, в Мишиґені — 27, решта смертних випадків є в стейтах Іллиной, Висконсин і в Айові. 8 осіб згинули в переверненому автобусі в Огайо. Були випадки, що буревій перевертав авта на автострадах, вбиваючи пасажирів. Матеріяльні втрати обраховують на десятки мільйонів долярів. Президент Джансон визнав 39 повітів за такі, що є в крайній необхідності і можуть користати з федеральної допомоги.

ЕМЕРИТОВАНИЙ АДМІРАЛ ВІЛЛІЯМ Ф. РЕЙБОРН НАЙМЕНОВАНИЙ НА ДИРЕКТОРА ЦЕНТРАЛЬНОЇ РОЗВІДЧОЇ АҐЕНЦІЇ, як про це повідомив президент Джансон на окремій пресовій конференції в Джансон Ситі в Тексасі. Рейборн займе становище по Джанові МекКонові, який вже давніше виявив бажання залишити цей пост. Не знати, коли Рейборн обійме нове становище. Президент був змушений вчасніше повідомити про зміну в ЦРАґенції, коли його повідомили, що вістка про це вже появилася в одній телевізійній передачі. Рейборн був при кінці тижня гостем Президента на його фармі в Тексасі.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН БУВ ПРИСУТНІЙ НА ВІДКРИТТІ НАЙБІЛЬШОГО В СВІТІ АСТРОДОМУ, який має охолоджене повітря і де в присутності Президента під дахом грали перші бейзболові змагання дружина нюйоркських Єнкіс та гюзтонська дружина Астрос. Перший м'яч кинув тексаський губернатор Джан Коннеллі. Президент із дружиною задніми дверми елевейтором виїхали до льожі президента клюбу; публіку в числі 47,876 осіб повідомлено про присутність Президента аж після першого іннінґу, бо хтось повідомив був поліцію, що в астродомі мала бути підкладена бомба. Поліція не знайшла її, і змагання відбулися спокійно.

В ШИКАҐО ПОМЕР 62-РІЧНИЙ КАРДИНАЛ АЛБЕРТ МАЄР. Він помер 9-го квітня, а 25 лютого перейшов був операцію мозку, на якому був тумор. Останні три тижні покійний був майже непритомний. Похорон відбудеться у вівторок 13-го квітня. Кардинал Маєр був архиєпископом найбільшої в Америці архидієцезії, що обіймає два мільйони вірних. Його номінація на архиєпископа Шикаґо в 1958 році була великою несподіванкою, бо він не був популярним в Римі, бувши перед тим у Мілвокі, Висконсин. Кардиналом став Маєр в грудні 1959-го року.

У ВЕНЕСУЕЛІ ВИКРИТО КОМУНІСТИЧНУ ЗМОВУ ПРОТИ УРЯДУ ПРЕЗИДЕНТА ЛЕОНІ, як про це повідомив міністер внутрішніх справ Ґонзальо Барріос. У зв'язку з цим заарештовано трьох чужинців, при яких сконфісковано 330,000 долярів, призначених на підпільну акцію міжнародного комунізму. Заарештовано 25 венесуельців, гроші сконфісковано і їх розділиться між бідних поліцистів і фармерів, яких члени родини були вбиті в боротьбі проти комуністів і їхнього підпілля. Заарештовані чужинці, — це члени Італійської Комуністичної партії. Їх заарештовано на летовищі.

У СВІТІ

В ТЕГЕРАНІ, СТОЛИЦІ ІРАНУ, ВІДБУЛАСЯ в минулому тижні конференція „Організації центрального оборонного пакту" (СЕНТО), колишнього так званого Баґдадського пакту, куди належать Британія, Туреччина, Іран і Пакістан з участю ЗДА у військовій і фінансовій комісіях тієї організації. Приявними були там мністри закордонних справ названих кержав, між ними державний секретар Дін Раск. Головна тема нарад — ситуація на Середньому Сході.

ПОЛЬСЬКИЙ КАРДИНАЛ СТЕФАН ВИШИНСЬКИЙ РІЗКО ЗААТАКУВАВ режим Владислава Ґомулки за накидування громадянам Польщі атеїзму з використовуванням на це державного апарату і грошей. Вишинський заявив, що це „диковина, щоб ми, католики, мали відкинути Бога тільки тому, що існує група людей, які мають силу і гроші і бажають собі цього". Кардинал Вишинський наталврував протирелігійну пропаґанду, ведену на сторінках урядового часопису „Жицє Варшави".

ДО ЗАХІДНЬОГО БЕРЛІНУ ПРИБУВ БЕЗ ПЕРЕШКОД курінь американської піхоти, разом 100 транспортних авт і 451 вояк. Це було в суботу 10 квітня ц. р. Ще попереднього дня східньо-німецькі комуністичні вояки знову замкнули були о 5-ій год. попол. до ночі автостраду, яка перетинає на просторі 110 миль східньо-німецьку смугу, що роз'єднює Східню Німеччину від Західньої. Совєти проголосили, що їх маневри в тому коридорі скінчилися на день раніше, аніж передбачувано. Шикани комуністів проти колового руху до Берліну були „пімстою" за засідання західньо-німецького парляменту, що відбулося в мин. середу в Західньому Берліні.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ШАРЛЬ ДЕ ГОЛЛЬ ДУЖЕ ПРИЯЗНО ПРИЙНЯВ нового совєтського амбасадора Валеріяна Зоріна, заявивши у короткій промові на церемонії прийняття від Зоріна вірчої грамоти, що Франція буде старатися співпрацювати з Совєтським Союзом „без уваги на ідеологічні розбіжності" — задля миру і поступу. Де Голль висловив „переконання", що „нема між Францією і СССР різниць у державних інтересах".

В АЛЬЖИРІ ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ 11 ДІЯЧІВ ОПОЗИЦІЇ, між ними 9-ох, які перебувають за кордоном. Головним обвинуваченим перед військовим „революційним" судом був 37-річний Госін Аїт Ахмед, лідер революційного руху в гористому районі Кабилії, схоплений державним військом 11 жовтня мин. року. Він належав до того гуртка 9-ох альжирських арабів, які в 1954 році започаткували революційно-повстанський рух проти Франції.

МІЖ ІНДІЄЮ І ПАКІСТАНОМ ПРИЙШЛО ДО ПРИКОРДОННОЇ СТРІЛЯНИНИ, в якій буцім-то згинуло 32 пакістанці і два індійці, не рахуючи ранених. Обидві сторони одна одній закидає „аґресію" і „провокацію". Індія пересунула військо над кордоном Пакістану. Між тими двома країнами існує від 1947 року перманентний спір за Кашмір, більшість якого Індія окупувала військом та інтеґрувала до себе.

ЮРІЙ ФЕРЕНЦЕВИЧ ПЕРЕОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ КРАЙОВОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАРШИНИ

ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ ОБРАНА НА КОМАНДАНТКУ ПЛАСТУНОК А Я. ЛУЧКАНЬ НА КОМАНДАНТА ПЛАСТУНІВ В РЕЗУЛЬТАТІ 7-го КРАЙОВОГО ПЛАСТОВОГО З'ЇЗДУ В РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н.Й. (О.Д.). Пластун-сен. Юрій Ференцевич був переобраний на голову Крайової Пластової Старшини, Ольга Кузьмович була обрана на крайову командантку пластунок а Я. Лучкань на крайового команданта пластунів у результаті дводенного, 7-го з черги Крайового Пластового З'їзду, що відбувся тут минулої суботи й неділі, 10 і 11 квітня, в готелі Манґер. З'їздом, що почався в полудневих годинах в суботу 10-го квітня та який відкрив п. Юрій Ференцевич, вітаючи учасників і гостей, проводила Президія в складі: пл. сен. Тарас Дурбак — голова, пластові сеньйори Дарка Голубець і Іреней Ісаїв — заступники голови, пл. сен. Ірина Стецура, Світляна Луцька і Мирон Баб'юк — секретарі. Після прийняття порядку нарад та вибору комісій: верифікаційної, резолюційної, таборової, організаційної, виховної, статутової, господарської, Пласт-приябту та ін. відбулося звітування дотеперішньої Старшини, що виявило поважний і замітний розвиток цієї організації молоді в багатьох ділянках її активности, зокрема організаційній і виховній. Підкреслювано зокрема її ширшу та видатнішу участь у загально-громадському житті. Доповіддю Юрія Ференцевича про стан пластової організації в ЗДА та її можливості на майбутнє закінчено перший день нарад, після чого відбулися ще наради комісій та спільна вечеря учасників З'їзду і гостей з відповідною мистецькою програмою, приготованою місцевою пластовою Станицею. Вечерю-бенкет започаткував молитвою український католицький парох Рочестеру о. монсіньйор Степан Чомко. Від місцевої Станиці Пласту вітав З'їзд голова тієї Станиці пл. сен. Марчук, а о. Богдан Смик передав привітання і архиєрейське благословення від Преосв. Йосифа Шмондюка, єпископа Стемфорду. Від Екзекутиви Українського Народного Союзу вітав З'їзд головний секретар д-р Ярослав Падох, сам активний в Пластовій організації молоді. В другому дні нарад, в неділю 11-го квітня, після участи в Богослуженнях в українських церквах, продовжувалися ділові наради З'їзду, а після схвалення відповідних резолюцій обрано нову Крайову Пластову Старшину, в склад якої увійшли: Юрій Ференцевич — голова, Я. Бойчук і Л. Романків — заступники голови, Ліда Юзенів і Світляна Луцька — секретарі, Ольга Кузьмович — крайова командантка пластунок, Я. Лучкань — крайовий командант пластунів, О. Винник — діловод господарки, — А. Мілянич — організаційний референт, І. Ісаїв — голова Крайової Пластової Комісії. У З'їзді взяло участь 253 особи, в тому 208 уповноважених делеґатів з правом голосу та 45 гостей. Під час З'їзду за видатну і жертвенну та довголітню працю в Пласті і для Пласту відзначено золотим орденом Св. Юрія пластових провідних діячів: Юрія Ференцевича, Марію Логазу та Лесю Храпливу, а срібні ордени Св. Юрія одержали: о. Богдан Смик, пл. сен. Бакалець, пл. сен. Беднарський, пл. сен. Кулинич, пл. сен Пашківський, пл. сен. Вол. Рак, пл. сен. В. Хамула, пл. сен. М. Кавка і пл. сен. Л. Онищкевич та пл. сеньйорки: Галя Хамуда і Бойдуник. З'їзд вислав окремі привітання кардиналові Йосифові Сліпому, первоієрархові Української Православної Церкви в ЗДА митрополитові Іоанові Теодоровичеві та основникові Пласту д-рові Олександрові Тисовському.

В Шикаґо вшановано Кардинала Сліпого академією під протекторатом єпископа Ґабра

Шикаґо. (М. Д.) — В неділю, 11-го квітня, Катедра св. Миколая вшанувала тут верховного архиєпископа Української Католицької Церкви кардинала Йосифа Сліпого святочним концертом - академією, що відбулася під протекторатом і в приявності єпископа Ярослава Ґабра, екзарха —єпархії св. Миколая в Шиґаґо. Свято, що відбувалося в авдиторії школи св. Миколая, відкрив парох катедрального храму св. Миколая о. шамбелян П. Леськів, прохаючи приявного Владику Ярослава передати кардиналові Сліпому вияв пошани та відданости. Промову про життєвий шлях кардинала Сліпого виголосив проф. д-р Василь Ленцик із Стемфорду. Мистецьку програму виконали два катедральні хори під дир. П. Іванюка і д-ра Іллі Кукурудза. Велику частину програми виконали діти школи св. Миколая під проводом директорки тієї школи сестри Бернардини. Виступали дитячий хор у кількості 80 школярів та дитяча оркестра із 40 школярів.

Бруклин-Північ відзначив Академією Шевченківські Роковини

Бруклин - Північ. — Центральний Комітет Українських організацій міста Бруклина 11-го квітня влаштував в залі Українського Національного Дому Шевченківську Академію. Академію відкрив інж. Козак, а хор церкви св. Духа під управою Л. Рейнаровича відспівав американський гимн та „Заповіт". Отець декан В. Андрушків виголосив промову, в якій говорив про Т. Шевченка, як про українського національного пророка, який передбачив, що український нарід здобуде волю. Далі хор виконав композиції Роздольського, Лисенка та Данькевича. Деклямували три дівчата: М. Сметанюк „Чужина", Н. Польна — „Пророк" і Ю. Рибіцька — „Посланіє". Юнацтво СУМА виконало сценку „Розрита могила", а дружинники СУМА відіграли сценку з „Гайдамаків". При фортепіяні був проф. Т. Левицький. Численна публіка щирими оплесками дякувала за виконання всіх точок, які були дбайливо підготовлені й гарно виконані.

Директори й опікуни шкіл українознавства відбули наради

Ню Йорк. — В неділю, 11-го квітня, тут у приміщеннях Народного Дому відбулася нарада директорів і опікунів Шкіл Українознавства Сходу Америки із Шкільною Радою УККомітету в справах організаційного поширення та педагогічного вдосконалення цих шкіл. Наради відкрив і ними проводив голова Шкільної Ради УКК проф. д-р Едвард Жарський. Опікуни і директори шкіл Вашинґтону та стейтів Пенсильвенії, Ню Йорку, Ню Джерзі, Коннектикат і Массачусет звітували про стан і розвиток своїх шкіл, після чого обговорено напрямні дальшої праці. Подібна нарада для українознавчих шкіл для середніх і західніх стейтів відбудеться в Клівленді 1-го травня ц. р.

КОМУНІСТИ ВІДКИНУЛИ ЗГОДУ ЗДА НА ПЕРЕГОВОРИ БЕЗ ЗАСТЕРЕЖЕНЬ

Вашинґтон. — Всі три комуністичні держави — Комуністичний Китай, Північний В'єтнам і Совєтський Союз — відкинули висловлену в минулотижневій промові президента Джансона згоду З'єднаних Держав на поведення без застережень переговорів про заведення миру у В'єтнамі. У провідному північно - в'єтнамському щоденнику „Нган Дан" сказано, що пропозиція президента Джансона „має запах трійливого газу" та що оферта на зорганізування міжнародної економічної допомоги Південній Азії з участю Америки на суму 1 більйона долярів — це „гачок дурних піратів". Водночас північно - в'єтнамська преса оприлюднила — вже після виголошення Джансоном промови про готовість ЗДА до переговорів — інтерв'ю, що його дав північно - вєтнамський диктатор Го Чі Мінг японській пресі. У тому інтерв'ю Го Чі Мінг повторив давню вимогу, щоб ЗДА припинили всякі атаки проти Північного В'єтнаму та відкликали з В'єтнаму всі свої збройні сили — і щойно після того можна буде говорити про мир. Північно - в'єтнамський пропаґандивний апарат продовжує кампанію про „остаточну перемогу над американськими аґресорами - імперіялістами". Комуністичний Китай негайно назвав промову президента Джансона „жмутом брехонь і обманств". Комуно - китайський уряд відмовив права ґенеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові братися за посередництво в справі В'єтнаму і заявив, що коли б У Тант збирався поїхати в посередницькій місії до Пейпінґу, то „може заощадити собі цю турботу" та що він у Пейпінґу не бажаний. Совєтський Союз, який раніше вважав, що в справі Південного В'єтнаму повинні безпосередньо нараджуватись ЗДА і Північний В'єтнам, приєднався до становища Комуністичного Китаю, що вирішний голос в цій справі має Фронт Визволення В'єтнаму, себто політична організація південно - в'єтнамських комуністів, чи пак В'єтконгу. Московська „Правда" твердить те саме, що китайська і північно - в'єтнамська преса, а саме, що згода ЗДА на мирові переговори не є „без застережень", бо — мовляв — президент Джансон насправді вимагає від „в'єтнамського народу" капітуляції, як передумови переговорів. Совєти повторили знову, що вони дадуть „всяку поміч" „визвольним змаганням" в'єтнамських комуністів. Ні одна з названих комуністичних держав не передала нікуди офіційної ноти чи заяви у відповіді на промову Джансона і американську офіційну відповідь головам 17-ох невтральних країн, що пропонували поведення мирових переговорів про В'єтнам. Однак становище урядової преси в усіх тих трьох країнах не залишає сумніву, що вони ту згоду відкинули. Тим часом до Південного В'єтнаму брибуло дальших 2.800 вояків — два курені американської морської піхоти. В минулу п'ятницю вперше недалеко китайського острова Ганон відбулася сутичка з комуно-китайськими літаками совєтської продукції.

Ред. Іван Кедрин-Рудницький переобраний на голову СУЖА

Ню Йорк. — В суботу 10-го квітня ц.р. відбулися в Українському Народному Домі в Ню Йорку Загальні Збори Спілки Українських Журналістів в Америці (СУЖА). Після звідомлень, що їх склали члени останньої Управи обрано нову Управу у такому складі: Іван Кедрин-Рудницький — голова, Антін Драган і Матвій Стахів — заступники голови, Роман Криштальський — секретар, Петро Сагайдачний — скарбник, Борис Ржепецький, Михайло Островерха, Мстислав Дольницький, Микола Галів і Володимир Коваль — члени Управи. Контрольна Комісія: — Роман Купчинський — голова та Зенон Стефанів і Олена Сміндак — члени. Голова Верифікаційної Комісії — Володимир Кедровський. Товариський Суд: Семен Демидчук, Лука Луців і Вол. Барагура. Рішено перевести з'їзд українських журналістів ЗДА й Канади вчасною осінню цього року. Доручено новій Управі виготовити проєкт резолюцій на той з'їзд в різних справах загального національного та станово-професійного характеру. Рішено теж, щоб в майбутньому уладжувати дискусійні доповіді на актуальні теми поруч з інформаційними. Приявних було 20 українських журналістів, — деякі позамісцеві виправдали свою неприявність.

В Ню Йорку вшановано пам'ять проф. Ол. Лотоцького в 25-річчя його смерти

Ню Йорк. — У великій залі Українського Інституту Америки в Ню Йорку відбулася 10-го квітня 1965 року Наукова Конференція для вшанування 25-річчя смерти проф. д-ра Олександра Лотоцького, визначного українського науковця, письменника і політичного та громадського діяча. Конференцію влаштували Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА та Товариство Прихильників УНРади. При виповненій вщерть залі Конференцію відкрив проф. Д-р В. Лев. До Почесної Президії запрошено през. д-ра С. Витвицького, д-ра Б. де Веліґост Лотоцького, пані Б. де Валіґост Лотоцьку, о. протипресв. Весоловського, як представника архиєпископа Мстислава, о. мітр А. Селепину. През. НТШ проф. д-ра Р. Смаль Стоцького, мін. І. Паливоду, проф. д-ра В. Лева, проф. д-ра В. Стецюка, д-ра Г. Лужницького і д-ра Б. Ржепецького.

Доповідь про О. Лотоцького як людину і державного мужа, виголосив проф. д-р Р. Смаль - Стоцький, подаючи життєвий шлях Лотоцького та його великі заслуги на постах губернатора Буковини і Покуття, державного контрольора УНР у кабінеті Голубовича, заступника Ради Міністрів УНР, міністра віроісповідань у кабінеті Лизогуба, посла України в Царгороді, та у дальших етапах його життя у Відні, Празі та, як професора університету, а опісля директора Українського Наукового Інституту у Варшаві, що під його керівництвом видав понад півсотні цінних наукових праць. О. Лотоцький зрозумів вирішальне значення Церкви у нашій державності та поклав великі заслуги в справі організування Української Автокефальної Церкви. Як людину — проф. Смаль-Стоцький схарактеризував О. Лотоцького, як незвичайно ділового, точного і словного громадянина. В дальшому д-р Б. Ржепецький доповідав про громадську працю О. Лотоцького, головно з часів його петербурзької діяльности, де він провів крізь гостру російську цензуру понад 300 видань українських книжок. Проф. д-р Г. Лужницький подав у своїй доповіді підсумки наукової та літературної діяльности Лотоцького, як автора цінних 4-томових спогадів, 2-томового твору про автокефалію Української Церкви, підручників та казок для дітей, вкінці як публіциста в „Раді", „Українській Жизні", та підніс його заслуги у виданні 3-томового збірника антології письменства „Вік". З черги о. мітрат А. Селепина відчитав доповідь прооф. Власовського на тему „О. Лотоцький як церковний діяч", що провадив тверду політику відмосковлення нашої Церкви та визнання Української Православної Церкви Царгородським Патріярхом.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В-ВО ДАБЛДЕЙ І КО ОПУБЛІКУВАЛО ПРАЦЮ В. ОДАЙНИКА ПРО МАРКСИЗМ Й ЕКЗИСТЕНЦІЯЛІЗМ

Ню Йорк. — Відоме американське видавництво Даблдей і Ко. видало у своїй популярній серії „Енкор Букс" працю молодого українського науковця, докторанта Колюмбійського університету Володимира Одайника п. н. „Марксизм й екзистенціялізм". Автор, українець народжений в Остраві на Чехословаччині в 1938 р., прибув до ЗДА в 1949 року і закінчив тут Каліфорнійський університете, спеціялізуючись в політичних науках й у філософії. У своїй праці В. Одайник розглядає різні аспекти марксизму й матеріялізму і на цьому тлі подає аналізу сучасного екзистенціялізму. Присвячена ця видана англійською мовою і кількадесять тисячним тиражем книжка Тарасові Шевченкові — Бардові і Пророкові —України в 150-річчя з дня його народження. В. Одайник є також автором цікавої статті про совєтських студентів у ЗДА, надрукованої в останній книжці „Українського Квартальника" (Но. 4 за 1964-65).

Д-Р КОНСТ. БІДА СТАВ ПОВНИМ ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ В ОТТАВІ

Оттава, Канада. — При кінці березня ц. р. Оттавський Університет уділив промоцію д-рові Константинові Біді до найвищої академічної ранґи — титулярного (повного) професора. Професор Біда є головою Департаменту Слов'янознавства в тому університеті від 1961 р.

Промоція Проф. Біди припадає на час великої розбудови цього канадійського університету в столиці Канади. Цього року, Оттавський Університет переходить з статусу „приватної" інституції до статусу провінційного (державного) університету.

Проф. Біда працює в ділянці слов'янських літератур і мовознавства. Як автор наукових розвідок і праць, проф. Біда бере участь в різних наукових конференціях. Він є колишнім президентом Асоціяції Канадійських Славістів. Тепер є президентом Українського Шекспірівського Товариства у західньому світі й президентом Товариства Плекання Української Мови. Він є членом кількох північноамериканських і европейських наукових товариств.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВИПУЩЕНО ПЕРШУ ДОВГОГРАЮЧУ ПЛАТІВКУ „ГАЙДАМАКИ"

Філядельфія. — Новостворене тут під назвою „Кобзар Рекордс" видавництво українських платівок випустило цими днями свою першу довгограючу платівку „Гайдамаки". На „зміст" цієї платівки складаються рецитації уривків із Шевченкових „Гайдамаків" та інших поем і віршів Т. Шевченка у виконанні діячів українських сцен Богдана Паздрія, Ярослава Пінота-Рудакевича, Лізи Шашаровської-Чепіль та ін. Власниками Видавництва є П-ство Свистуни.

О. Д-Р М. СОЛОВІЙ, ЧСВВ, ДОПОВІДАТИМЕ ПРО ГОЛГОТУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Ню Йорк. — Українське Католицьке Академічне Товариство „Обнова", Відділ Ню Йорк, влаштовує в неділю 18 квітня ц. р. в великій залі Українського Народного Дому в Ню Йорку при Другій Евню доповідь о. д-ра Мелетія Соловія, ЧСВВ на тему „Двадцять років голготи Укаїнської Католицької Церкви". Початок о год. 5:30 веч.

ДОПОВІДЬ д-ра П. МІРЧУКА

Дня 11-го квітня, в неділю, в бруклинському Народному Домі заходом новоствореного 41-го Відділу ООЧСУ у переповненій авдиторії відбулася доповідь д-ра Петра Мірчука на тему: „Сучасна політична ситуація і ми". Після доповіді відбулася дискусія, в якій підтримано становище УККА щодо контактів із висланцями московсько - большевицького режиму. По закінченні дискусії заходами місцевого Відділу УККА відбулася Шевченківська академія.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ЗАМАЛО ДОВІР'Я

Старий учитель О. Шульц з м. Павлодара пише в листі до редакції „Комсомольської Правди" (з 7 квітня ц. р.): „Нас, що вже відробили не один десяток років, дуже хвилюють причини, які змушують кидати педагогічну працю молодих і здібних учителів.

У них (так само, як і в наших учнів, що роздумують над вибором професії) викликають страх і неприязнь умовини, в яких доводиться працювати вчителям. Величезна паперова писанина і напрочуд мало довір'я . . ."

ЛІКАР ПРО ДИТЯЧУ ЗЛОЧИННІСТЬ

Спортовий лікар А. Кононів у своїй статті в „Комсомольській Правді" з 6 квітня пише:

„Не тішить своєю увагою спортовців-підлітків і комсомол. Я не пам'ятаю, щоб хтонебудь з комсомольських вожаків району поцікавився вихованням підлітків. Ми, спортові лікарі, часто дискутуємо проблеми виховання молоді.

І ми певні, що якби всіх хлопців залучити до спортових секцій, відкрити для них стадіони і спортові залі, то дитяча злочинність зникне назавжди.

ОТРУЮЮТЬ ДНІПРО

Багато води вливають у Дніпро його доплииви. А найбільш каламутні з них річечки Янушівка та Либідь, що впадають у Дніпро нижче Києвaєва. Перша приносить брудну воду Дарниці, а друга — всього правобережжя Києва. Перша з річок приносить лише відстає в забрудненні Дніпра, а ще й перевершив правобережців.

Щодоби майже півмільйона кубометрів міської брудної води приймає Дніпро. Санітари звуть цю воду мертвою. В ній не живе риба. Нею не можна зрошувати лани; вона вбиває рослини. Нижче Києва риба відгонить запахом нафти.

Хоч кожна фабрика, — пишуть 20 березня ц. р. в „Рабочій Газеті" Ф. Хатминський та В. Чумак, — повинна перечищувати брудну воду, але ніхто цього не робить, і отруйна, мертва вода, тече в Дніпро.

„ГЕТЬ З МОГО ЗАВОДУ!"

„Наш завод молодий. Фахівців у нас бракує, але директор заводу тов. Клімов не дорожить ними, не зважає на думку колективу. Недавно прийшов він до цеху і, довідавшись, що плян не виконується, обурився: почав кричати на майстра: „Геть з мого заводу!"

Хіба можна так ставитись до молодих фахівців?" — пишуть у своєму листі до редакції „Комсомольської Правди" (з 30 березня) робітники заводу медичних інструментів.

ВОЗИ БЕЗ КОЛІС

Рільник Л. Кубрицький із села Красноволиця, Житомирської області, пише 23 березня в „Молоді України":

„Уже два роки в колгосп не надійшло жадного обода. Вози стоять без коліс. До кого тільки ми не зверталися і в районі, і в області, але цього немудрящого краму — обіддя — нема ніде."

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Міраж миру у В'єтнамі

Свою згоду на переговори „без застережень" про заведення миру у В'єтнамі, яку президент Джансон заявив у своїй радіо-телевізійній промові з минулої середи, він повторив у відповіді на звернення голів 17-ох невтральних держав, зголошеному до нього в цій справі 1 квітня ц. р. Проте ця заява Президента не розвіяла головних сумнівів: хто з ким, про що та з якими шансами на успіх має вести переговори? Москва вважає, що переговорювати повинні властиво ЗДА й Північний В'єтнам. Але комуністичний Китай відсилає всіх, хто бажає переговорів, до В'єтконґу, себто організації південнов'єтнамських комуністів, яка веде акти терору, саботажі і партизанську війну. Її офіційною вивіскою є „Південнов'єтнамський фронт визволення", і становище Пейпінґу зводиться у практиці до того, щоб ЗДА та Південний В'єтнам визнали комуністичних терористів за рівнорядного політичного партнера. Але навіть, якби ЗДА й південнов'єтнамський уряд погодилися на таке, то на якій базі можна шукати замирення?

Москва, Пейпінґ, Північний В'єтнам і підлеглі південнов'єтнамські комуністи стоять одностайно на становищі, що ЗДА повинні відкликати свої війська з В'єтнаму і що повинен бути зліквідований прихильний Америці й Заходові вільний уряд Південного В'єтнаму. Коли б компроміс осягнено на базі коаліційного уряду з допущенням до нього комуністів, проголошення невтральности і відкликання з Південного В'єтнаму американських військ, то докладно повторилась би історія Ляосу і компромісу, осягненого в 1962 році. По нинішній день триває в Ляосі громадянська війна з існуванням „приватної" комуністичної організації Патет Ляо. Президент Джансон, ствердивши готовість відкликати з Південного В'єтнаму війська ЗДА, заявив виразно, що це може статися тоді, „коли будуть створені умовини, в яких, вільний від закордонного втручання, нарід Південного В'єтнаму зможе вирішити власну майбутність". Чи практично можливо створити такі умовини, щоб люди у Південному В'єтнамі взяли участь у плебісциті — вільні від страху перед комуністичним терором? Чи комуністична партизанська армія погодиться на розв'язання? Чи Америка може наразитися на повне втрачення „обличчя", коли б у якомусь часі після відкликання нею збройних сил з Південного В'єтнаму таки прийшли там до влади комуністи?!

Тому всі заяви про переговори і мир у В'єтнамі нереальні.

Справжня ціль — шпіонаж

„За мир і дружбу", „За загальне роззброєння, мир і національну незалежність" — під такими принадливими гаслами відбуваються в різних країнах Заходу міжнародні конференції, влаштовувані компартіями і прокомуністичними організаціями з доручення московської централі. Для участи в цих конференціях комуністичні аґентури вербують людей з усіх середовищ — учених і інтелектуалів, професіоналістів, діячів літератури й мистецтва, студентів і навіть гімназійну молодь.

Про те, що справжньою ціллю таких конференцій і мобілізування для них якнайбільшої кількости учасників не є „мир і дружба", догадувалося на Заході небагато людей. Конкретне підтвердження для цих здогадів дала розсилана учасникам „Міжнародної конференції молоді і студентства", що відбувалася минулого року у Фльоренції, анкета, опублікована однією із західньонімецьких газет.

Питання цієї анкети, що на них зобов'язані відповісти „запрошені" до участи в конференції особи, дуже виразні своїм „спрямуванням". Учасники конференції мають подавати не тільки якнайдокладніші інформації про себе самих, але й про людей, з якими працюють в публічних установах чи товариствах, особливо у військовій, державній чи поліційній службі. Вони мусять описати докладно працю, яку самі і їхні знайомі та приятелі виконують, до яких політичних партій належали або належать, в яких професійних спілках, спортових клюбах і товариствах беруть участь, який засяг, кількість членів і активність цих організацій. В анкеті є питання про настрої населення у відношенні до даного уряду, до політичних партій, до урядової опозиції, до підпільних організацій. Є також спеціяльні запити про вишкіл війська і поліції, про мораль старшин і вояків, про їх ставлення до „революційного", значить, комуністичного руху. Цікавиться анкета й такими проблемами: чи в даній країні чужинець може ставати земле- або домовласником, чи може закладати підприємства. Окремі питання стосуються наявности військових летовищ в даній області, морських і річкових пристаней, військових баз, кількости їх залоги, якости озброєння. Є питання й про те, де в даній місцевості було б найкраще влаштовувати „партизанські" становища.

Зазначені тут важливіші з питань цієї „міжнародно-молодечої анкети" не охоплюють всього, чим цікавляться ініціятори й організатори такого роду конференцій. Але й їх цілком вистачає, щоб ствердити, що головною метою цих конференцій є шпіонаж.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗВОРОТ

Париж. — У посольстві СССР в Парижі сталася зміна: на місце Віноградова, що був послом у Франції 12 років, прийшов Валеріян Зорін, заступник міністра закордонних справ у Москві. Віноградов зумів здобути для себе й совєтської імперії прихильність у різних колах Франції. Він улаштовував бенкети з добірними стравами для своїх французьких гостей, відвідував виставки й забави, був веселий і дотепний у товариській розмові з різними людьми; його приймав приватно президент де Ґолль, із яким він виїздив на лови.

Ціль політики Москви у Франції — не дати згаснути давньому недовір'ю й страхові французів перед Німеччиною. Це недовір'я має свій історичний ґрунт. Тричі протягом останніх 70 років Франція пережила німецьку інвазію і окупацію: 1870-71, 1914-1918 і 1940-1944 роки.

Шарль Морраль, публіцист реакційного напрямку, між двома світовими війнами видав книжку п. назвою: „Перед вічною Німеччиною", в якій перестерігав французів проти відновлення німецького мілітаризму, що його він уважав за смертельну небезпеку для Франції.

І тепер, коли Німеччина зруйнована в другій світовій війні, втративши велику частину своєї території, знов ожила, як той леґендарний птах Фенікс із власного попелу, у Франції знаходить ґрунт комуністична і націоналістична пропаґанда: мовляв, дати свободу 17 мільйонам німців, що перебувають під комуністичною диктатурою в так званій „Демократичній Республіці", це значить збільшити господарську і всяку іншу силу німецького народу, дати німцям шанси на геґемонію в Европі.

Цей страх перед об'єднаною Німеччиною дав привід католицькому письменникові Ф. Моріякові не так давно заявити:

„Щодо мене, то я не перестаю думати, що все сходиться ось до чого: оскільки були Німеччини (тобто багато держав), ми там проходжувалися; коли народилася одна Німеччина, то нам довелось перестати сміятися. Тепер, коли є дві Німеччини, ми можемо снов спати принаймні одним оком. Коли два куски зростуться, доведеться спати знову зайцем, що спить з розплющеними очима".

Французькі економісти обчислили, яку вагу має Західня Німеччина в господарстві шістьох держав, приналежних до Европейського Спільного Ринку, і як збільшилася б економічна сила об'єднаної Німеччини в цій організації. Тепер Німецька Федеративна Республіка має 57 мільйонів мешканців, а разом з Совєтською зоною в об'єднаній Німеччині було б 74 мільйони. Інші п'ять держав Европейського Спільного Ринку (Франція, Італія, Люксембурґ, Бельгія і Голляндія) мають разом 112 мільйонів мешканців. Об'єднана Німеччина добувала б річно 145 мільйонів тонн вугілля, а інші країни Спільного Ринку разом — 96 мільйонів. Продукція сталі Об'єднаної Німеччини становила б 37 мільйонів тонн, а інші держави Спільного Ринку разом виробляють 40 мільйонів.

Отже в теперішніх провідних колах Франції відбувається переоцінка політичної лінії. Раніше, коли вільний світ був загрожений монолітним комуністичним рухом і в самій Франції комуністична партія здобувала нові позиції, тісна співпраця з Німеччиною була потрібна французам. Тепер світ є свідком завзятої боротьби за впливи між двома комуністичними імперіями — Китаєм і СССР. У всіх комуністичних партіях світу настав розлам на „китайців" і „москвинів". В суперництві з Пейпінґом Москва хоче забезпечити впливи в своїх европейських сателітах, зокрема удержати під своїм пануванням Східню Німеччину. В цій точці сходяться інтереси Москви і французького уряду. В Парижі розуміють добре, що Франція може „грати на першій скрипці" в европейському концерті, поки Німеччина розірвана. В разі об'єднання Німеччини перевагу в Европі мали б німці.

Німецькі провідники, звичайно, розуміють нещирість „ґерманофільської" політики де Ґолля. Вони приходять до переконання, що надії, які покладав Аденауер на де Ґолля, марні. Очевидно, позиція французького президента тільки зміцнить ту групу в Німеччині, яка надіється на активну участь ЗДА та Великобританії в европейській політиці.

Кожному мусить бути ясно: тримати велику німецьку націю в стані примусового роз'єднання, це значить сприяти відродженню її націоналізму і руйнувати демократичний лад у Німеччині. З другого боку, зберегти політичну й господарську рівновагу в Західній Европі можна тільки через включення Англії до Спільного Европейського Ринку. Чи рішиться на це де Ґолль, що в 1962 році відмовив англійцям права називатися европейцями?

Політичне „женихання" між Москвою і Парижем безперечно мусить привести до дальшого охолодження відносин між Німеччиною і Францією. Щоб забезпечити собі прихильність французького президента, уряд Німецької Федеративної Республіки зробив багато поступок Франції на господарському полі. Але демонстративне виявлення симпатій де Ґолля до Росії з нагоди від'їзду Віноґрадова з Парижу примусить німців відкинути дальші господарські вимоги де Ґолля, що йдуть на користь Франції. *Viator*

ЗА „СПАСИБІ"

Як повідомляють „Известия" з 31 березня, ініціятиву комсомольців Львівського телевізорного заводу, які відкрили майстерню „Спасибі", схвалив ЦК комсомолу. Приклад львівських комсомольців наслідували робітники взуттєвої фабрики в Хусті, зорганізувавши майстерню для направи взуття. Як у львівській, так і в хустівській майстернях за прислуги не вимагають жадної оплати. У м. Сваляві появилася летючка: „Увага! У нас на лісокомбінаті створено ательє „Спасибі". Тут безплатно ремонтують усі меблеві вироби". Таку саму майстерню створено в Мукачеві.

Очевидно, роботи в усіх цих ательє ведеться згідно з засадою: дарованому коневі в зуби не дивляться.

Петро Ґой

СОВЄТСЬКИЙ ДИПЛОМАТ В СИТІ КОЛЕДЖІ

На форумі студентського товариства „Говернмент енд Лов Сосайті" 18-го березня виступав із доповіддю перший секретар совєтської амбасади у Вашинґтоні Віктор Карпов. Темою доповіді була „Совєтська закордонна політика", а радше „мирне співіснування", що є, тепер, як заявив доповідач, основою російської закордонної політики. Принципи мирного співіснування, що їх кілька років тому вважали на Заході російською пропаґандою, сьогодні прийняті державами всього світу. „Совєтські люди — сказав він — потребують спокою для побудови комуністичного суспільства. Співіснування, як цілий ряд засад, на основі яких держави можуть будувати свої співвідносини, як інструмент для полагодження міжнародних непорозумінь, створив Ленін".

Основною проблемою Европи, — заявив Карпов, — є проблема двох Німеччин. Ця проблема може бути розв'язана тільки через їх співіснування. В такому ж дусі совєтської пропаґанди говорив він про В'єтнам.

По закінченні доповіді студент - балтієць поставив Карпову питання про насильну окупацію та русифікацію балтійських держав. Відповідь Карпова була: балтійські народи не є окуповані, вони з власного бажання ввійшли як республіки в склад СССР. Тому говорити про їх звільнення чи відірвання від Совєтського Союза це було б те саме, якби говорити, наприклад, про звільнення чи відірвання Каліфорнії чи Тексасу від ЗДА.

Молодий студент - українець поставив питання: „Україна, як і всі інші поневолені царською російською імперією народи, в часі її розпаду проголосили свою незалежність. Після короткого часу самостійного існування вони були окуповані Москвою. Тому теперішній уряд УССР та інших совєтських республік є лише ставленцями Москви, а не виявом волі їх народів. Карпов говорить про самовизначення, демократію, законність, неаґресивність, територіяльну толерантність, то чи не найкращим кроком в тому напрямі було б звільнити загарбані та поневолені Москвою народи, зокрема 45-мільйоновий український нарід?"

Карпову таке питання було не до смаку, і він різноми жартами та милими усмішками хотів збаламутити, „розкласти" студента. У дуже приязній, „батьківській" формі відповів він питаннями на питання: „Скільки вам років? Як довго живете в Америці? Ви українець? Коли і звідки приїхали до ЗДА?" Дальші його питання студенти перебили, мовляв, це не до теми. Тоді Карпов відповів: „Ну, бачите, вам тепер приблизно 20 років, ви вже 15 років в Америці, отже вивезли вас зовсім малим. То що ви можете знати про Україну? От приїжджайте, побачите самі, переконаєтеся, а тоді поговоримо". І далі почав вихваляти на всі лади співжиття 115 народів СССР, розквіт їх літератури та совєтську демократію.

Після такого „діялектичного" вияснення, що напевно збаламутило не одного з молодих, не вироблених політично студентів, забрав слово один із членів факультету. Він заявив:

„Вертаючись до ваших стверджень, хочу поставити ще декілька питань. Отже! Період після другої світової війни знаменний занепадом колоніялізму та імперіялізму. Постав цілий ряд держав, колись колоніяльних народів. В обличчі цього, чим ви поясните зміну державного статусу та цілковиту ліквідацію Карело - Фінської совєтської республіки та приділення її як автономної області до Росії? Чи не є це продовженням царської колоніяльної політики?

— Ви правильно зазначили, що в Совєтському Союзі живе 115 народів. Скільки з тих народів послуговується своїм власним письмом? На основі виданої в 1964 р. Академією Наук СССР праці Р. Гилеревського і В. Гривнина „Определитель языков мира по письменностям" тільки 7 вживає своєї національної азбуки. Це недавно поневолені литовці, латиші, естонці, фіни, а крім того ще грузини, вірмени та жиди. Всім іншим народам СССР силою накинуто „русскоє письмо". При тому варто звернути увагу на дуже важливий факт: всі ці народи вже за совєтського режиму в роках 1923-30 прийняли латинку, замість „русского письма". Деякі, як калмики, до 1927 року вживали дзаяпандитського вертикального письма, від 1927 - 30 накинуто їм „русскоє письмо", але вже 1930 р. вони солідаризуються з іншими народами у боротьбі із русифікацією і приймають радше латинку. Щойно згодом під натиском Москви всім народам СССР накинуто „русскоє письмо", головно в роках 1937-1940.

— Так усім тим арабським, фіноугорським, іранським, монгольським, тюркським та іншим народам, які своєю національною культурою, письмом та цивілізацією сягають у глибину давнину, коли „русскі ще по деревах лазили", наказано обруситись. Чим пояснить це жалюгідне становище цих народів у добі занепаду колоніялізму і імперіялізму представник совєтської амбасади? Невже він вважає, що насильне відрізання цих народів від їх історичної минувшини і культури є проґресом? Чи може це і є так званою допомогою „старшого брата?"

— На основі самої ж таки совєтської статистики бачимо, що число видань в не-російських республіках СССР, зокрема на Україні, постійно зменшується на користь російських. В деяких республіках кількість російських видань перевищує не-російські. Чим це пояснити? Розквітом чи пляновим занепадом?

— А чим пояснить доповідач нищення національних архівів поодиноких народів? Чому рік тому знищено вогнем національну бібліотеку - архів у Ташкенті, а 22-го травня того ж року знищено бібліотеку Академії Наук в Києві?

— Совєтська конституція забезпечує право на пропаґанду за і проти релігії. Проте, що ми бачимо? Зліквідовано Українську Православну і Католицьку Церкви, хоч Російська Православна Церква користується до певної міри свободою. Чи це не є політикою колоніялізму?

У відповідь Карпов заявив, що він радий, що релігія постійно занепадає — це не потрібна річ, і це відповідає політиці Совєтського Союзу. Проте, в площині культурної проблематики, крім пропаґандивних загальників, не спромігся на докази.

Не можучи заперечити статистичних даних в справі русифікації видань, Карпов зазаявив: „Одного року напишуть більше, то більше й на-

(Закінчення на сторінці 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

Репліка

У статті Віктора Приходька „І ще про незакінчений спір" („Свобода" ч. 59) ще раз стверджується відомі, реальні можливості створення міцного народного фонду. Основою цих можливостей, пише автор, є молодше покоління наших громадян від 20 до 40 літ. Вони знають Америку і Канаду. Вони перфектно володіють англійською мовою і т. д.

Чомусь автор не довів своєї думки до кінця. Бож далі напрошується сказати, що ця молодь має середню і високу освіту. Сотні з них працюють на відповідальних постах, а десятки викладають у вищих школах і досконало розбираються в політичних, національних та економічних проблемах сучасного світу. Але чомусь цих людей бракує у проводі наших організацій. На жаль, бракує їх і в УККА. Чому? Оце „чому" треба розв'язати, бож у ньому криється УНФонд.

Смішно його шукати в телевізорах, „кадиляках" чи в розвагових подорожах. Для того, хто має можливість витратити 4 тисячі на авто, 2-4 тисячі — ніщо.

Молодші кажуть, — пише автор, — що старші люди, яким уже під сімдесятку (не в кривду їм), стали для молоді заборолом. Фраза ця звучить парадоксально, але правдиво, УККА втратив первісну атракційність. Крім того сама структура послаблює його фінансову міць.

Життя вимагає, щоб наступний конгрес УККА відмолодив себе тією молоддю, яка твердить, що наша ціль не в минулому, а в майбутньому.

Народний Фонд мусить бути масовим, ще ширшим, як фонд будови пам'ятника Т. Шевченкові. Він мусить бути фондом політики, культури і науки. Він мусить бути незалежним і керуватись окремим тілом — Кураторією. Керівництво Фонду мусіло б мати по всіх організаціях на місцях своїх уповноважених для збирання фондів. Для цього треба видрукувати квитки УНФ вартістю по 1, 2 і 5 долярів, які давалося б платникові замість квитанції. Підвищення датку з 10 до 25 дол. може тільки знизити фонд і число платників.

УККА мав би займатися тільки політичною і культурною роботою, що її фінансував би УНФ. Організація, яка займається фінансовими справами, не всилі провадити політику, бо вона вимагає багато сил і енерґії.

Ол. Зозуля

Дітройт

НА ТЕМИ ДНЯ

ЩЕ ОДНО ЗБОРИЩЕ ПІДГАНЯЧІВ

Здавалося б уже всім підганячам режимники вказали що робити: як наглядати над зерновиками, щоб давали державі більше зерна; над цукровиками — щоб вирощували більше цукрових буряків; над тваринниками — щоб давали більше м'яса і т. д.

Коли ж ні . . . не всім. Тепер скликали до Києва на так звану республіканську нараду, чи то пак зборище понад тисячу підганячів тієї ділянки господарства, від роботи якої найбільше залежать виконання плянів Москви — підганячів транспортників.

Услужливий перед режимом посланець партії — землячок О. Ляшко доповів, як то партія докладає всіх зусиль, щоб транспортники вдень і вночі, в будні і в свята перевозили вантажі, тобто іншими словами — вивозили з України хліб, м'ясо, цукор, картоплю, овочі — все-все до „матушки - Москви".

Характеристично, що кожен партійний наглядач наполягав саме на промисловому транспорті, на транспорті, що вивозить безпосередні сільськогосподарські та промислові вантажі з України, і лише кілька несміливих голосів з місць підносили питання про краще обслуговування людей - пасажирів, які подорожують залізницями. А останнє, тобто піклування про подорожуючих людей на залізницях, починаючи з велелюдних черг за квитками і кінчаючи давками та тіснявою до вагонів і в вагонах, залишається і дотепер невідрадне.

Однак це мало кого обходить. Натомість режимники не могли спокійно говорити, коли йшлося, що залізничники не використовують, як слід вантажних вагонів, і вимагали суворо питати (це значить — карати) винних у простоях та перебоях на коліях, автомобільників — на шляхах, річковиків — у гаванях . . .

Нині першочергове завдання всіх транспортників — на залізницях, на земляних шляхах, на річках і в повітрі, — гримів О. Ляшко — це підготуватися до перевезень у найбільш напружений літньоосінній період . . .

Як бачимо, саме тоді, коли багата земля українська дає безпосередні плоди і їх треба вивозити з України.

П. Панасенко

БІЛЯ БАЗАРУ

Поля в снігах . . .
ні шляху ні могил . . .
Хурдига не жаліє
Змерзлих крил,
Жбурляє снігом
і вихрить, і ніс.
Під сірим обрісм
Житомир даленіє —
Яке життя там
і який там мир?! —
Завія з півночі
та завірюхи вир . . .
Де ви поділись,
повноводі ріки?
Усе, усе заковане навіки . . .
Де ти, дзвінке,
співуче джерело?
Усе замерзло, снігом замело . .
Нема нічого . . .
хмари, мов пом'яті,
І вітряки, неначе розіп'яті —
Самітні знаки
долі і хрестів,
Та вітру в полі
похоронний спів . . .
. . . .
О, сонце, блисни!
весно, зашуми!
Хай загуркоче
буря та громи,
А не вовками
виюча завія . . .
Хай розцвіте вогненно
наша мрія,
Мов блискавка
із потемнілих хмар,
Як і тоді, коли
гримів Базар,
Щоб Україна
встала молода
І не справляла
оргії орда,
А з величі та
із веління, Бога
Засяяла як сонце,
перемога!

Микола Щербак

Марія Струтинська

Я — НАЙМЕНША

3

Мама співає тихо й жалісно за подоляночку, човен і весе- і за дівчину, що „правою рученьков шиттєчко шиє, лівою рученьков сльози втирає". Я раптом схоплююся й кидаюся мамі на шию: „Мамунечко, чи ми будемо завсіди разом, чи ніколи - ніколи не розлучимося? І чи колись, за багато-багато років разом повмираємо — ні одна ані на мінутку скорше?!" Мама кладе мене назад у постіль, обтулює і обіцяє мені, — що ми завжди будемо разом і разом колись повмираємо. Я ще хочу допильнувати тої хвилинки, коли засну, і завше перед тим засипаю.

Часом у нас бувають гості на вечері, і тоді мама не має часу покласти мене спати. Я мушу бавитися в нашім покою, аж поки прийде всім час спати, а він приходить незадовго, бо так сказав перед тим татко. Іренка помагає мені розібратися, помолитися і часом розповідає щось, за бібка-піпка, або трохи мене построшить, що вона не Іренка, а хтось інший. Я скоренько ховаюся під ковдру, а вона йде собі. Я ще трохи попхинькаю, а потому засну.

Часом мене, як найменшу дитину, показують гостям, але то дуже зле кінчиться. Як я зобачу тих усіх гарних пань і тих панів з вусами, котрих тим часом татко забавляє в сальоні, то раптом видаюся собі дуже грішною. Я біжу до мами і почнаю її нудити: „Мамунцю, я сказала вчора „бігме", а то є гріх. Чи я вже мушу піти до пекла?" Мама лишає кухню на Мінульську, що прийшла помагати, і веде мене до ліжка, перебирає і каже самій уже гарно помолитися і спати. Як я так зроблю, то напевно не піду до пекла. Мама біжить до кухні, а я пробую одну страшну річ: чи мені ростуть роги, як колись обіцяв Стефко? Я так страшно боюся чорта, а що як він так залізе у мене?! Рогів нема, я ще хрещуся і звиваюся під ковдрою в клубок.

А ще є різні свята. Перед всіма святами приходить святий Миколай. Ми вже довго перед тим молимося до нього, щоб він докладно знав, чого ми хочемо. Ромко і Стефко моляться ще звечора, як мама прийде до них до покою, щоб і мама бачила, які вони ґречні. А може вони гадають, що мама скорше побачить святого Миколая чи що. Потому, ще дуже раненько, кожний прокидається і заглядає під подушку, що там є, а також на кріслі, котре присунене до ліжка. Іренка біжить із свого покоїку, а я із спальні, у хлопців вже світиться і тріскотять в печі поліна, бо Ганя вже палить. Іренка дістала грубі книжки і синю шапочку й рукавички, Ромко — столярське майстерство, Стефко — маґічну ліхтарню, а я досить велику ляльку в ліжку, а там ковдерка і подушка. І ще всі — повно цукерків у папірчиках, фіґи, ріжки, по дві помаранчі і горіхи.

На Різдво насамперед приносять правдиву хатку із стовпчиків, що зробив майстер з гір, а туди потому приходить Ісусик на правдивому сіні і різні звірята. На Святий Вечір не треба цілий день їсти, тільки аж вечерю, котра називається свята і є дуже добра. На стіл, під обрус, дають трохи сіна, а наверх дві великі штруцлі, що називаються Василь і Маланка, а також свічки у срібних ліхтарях. Ми дивимося через вікно — а перед тим трохи хухаємо на нього, бо воно замерзло — і біжимо сказати мамі, що вже є зірка.

Перед вечерею ми йдемо до татка і до мами з проскуркою, помазаною медом, і цілуємо їх в руку, а тоді татко цілує нас в голову. Потім татко молиться, і ми їмо борщ з вушками. Далі йде риба, тепла і зимна, голубці з білою підливою, пироги — одні з квасною капустою, а другі з повидлами, варені сливки та кутя. Татко завше згадував якісь ґаталамайки, що їв, як був малий, і мама написала до цьоці Дорці до Перевізця, як їх робити — і зробила. Але татко каже, що то не такі. Зате є маківник, тістечка і торти, а під вікнами вже колядують колядники. Ромко із Стефком бігають носити їм гроші, але насамперед мають запитати: „Як багато вас там є?"

По вечері татко грає з нами (раз на рік!) у короля. Є три премії: п'ять ґрейцарів і два великі американські горіхи такі трикутні, що їх тяжко розбити, але дуже добрі, далі три ґрейцарі і волоські горіхи, а на кінець два і трохи ліскових горіхів. Я граю на спілку з мамою, ми все проґраємо і заїдаємо червоненькими яблучками.

Перед Великоднем, ще більше, як перед Різдвом, зносять і звозять до хати всякого добра до печення й варення, і тоді дуже приємно, бо в хаті нема порядку. Коли печуться бабки, то до кухні не вільно входити, бо можна потрясти тістом або зробити протяг. А то шкода, бо тоді печеться також той перекладанець (його їсть навіть татко, який не любить тортів), а там приходять дакилі, фіґи, міґдалова маса і ще щось там. Зате, як робляться торти, то ми всі можемо помагати. Іренка лущить міґдали, Стефко конче хоче товкти на розстеленім простиралі горіхи, але мама дає йому товкти ванілію з цукром у моздірі. Ромко має товкти горіхи, а я вибирати. Але як тільки мама виходить на хвилинку з кухні, Стефко зараз скаче до нас і хапає цілу жменю повибираних горіхів. Ромко дає йому дулю в голову, але мамі нічого не каже. Я також ні.

У велику п'ятницю ми обідаємо самі, в нашім покою: козацький борщ, що є сама бульба з водою і з перцем, а потому оселедець з сирою капустою. Це — найліпший обід за цілий рік, і я не мушу плакати над ним, як над моїм росолом. Тим часом з кухні надлітають різні запахи, а Ромко каже, що один чоловік з'їв у велику п'ятницю ковбасу і зараз умер.

У велику суботу татко вбирає епітрахиль, і ми всі йдемо до їдальні, де вже на столі стоїть усе наварене й напечене. Татко читає з книжки відправу, а Ромко вдає, що він дяк. Потім татко кропить і ми розбігаємось.

На Великдень ми встаємо дуже раненько, і ніхто не дістає ані кави ані какао. Всі, навіть я (бо надворі тепло) йдуть до церкви. Татко править і співає дуже гарно „Плотію уснув". Ми сидимо в церкві дуже довго, а я вже ледве витримую.

Вдома відразу друге снідання. Ми ділимося з татком і мамою яєчком, а потім зачинаємо їсти, бо всі дуже голодні. Все зимне, навіть індик зимний, але є майонез. З м'ясом можна їсти бабку або паску, хто що хоче. А потому борщ, щоб зогріти собі середину. Тортів є може десять, може шість — я ще не вмію так добре порахувати. І є ще той банкух, який робить для нас Мікульська — його крутиться над огнем і запихається міґдалами. І той татків перекладанець. І мазурки.

**

Ще далеко перед Великоднем, навіть перед великим постом є таткові іменини — вони на сам Новий Рік. А день перед тим іменини нашої мами, Мелянії. Вже з ранку люди присилають мамі рожеві камелії або азалії. Я кажу мамі віршики, що мене навчила Іренка, а вона дарує мамі від себе велике пуделко папільотів, що їх зробила, як мама не бачила. А від татка мама дістала тепленький кожушок бігати на ґанок, бо мама тримає там взимі в дубовій шафі м'ясо. Жадні гості того дня не приходять, — вони мають прийти завтра. Зрештою, мама нині не має часу.

СОВЄТСЬКИЙ ДИПЛОМАТ В СИТІ КОЛЕДЖІ

Закінчення зі стор. 2-ої

друкують, і навпаки". А далі дослівно: „Ви знаєте, що у нас нема контрольованих та цензурованих видань. Кожний пише, що може і схоче. Ви люди академічного світу, ви погодитесь зі мною, що думку чи наукову працю контролювати не можна. У нас преса вільна" і т. д.

В подібній формі старався Карпов вив'язатись із питання про впровадження „русского письма". „Тепер, — сказав він — є загальне стремління до міжнародних поєднань. Вивчання старої азбуки забирало дітям багато часу, а прийнявши „русское письмо", народи зблизилися. Крім того їм далеко легше вивчити російську мову, маючи однакове письмо".

На всі інші питання Карпов відповіді не дав. На повторну пригадку про Карело - Фінську республіку заявив: „Так, як і у вас, наші люди переїжджають з одного місця в друге. До того ж під час війни багато війська пересунулось через територію Карело-Фінської республіки. В результаті виявилось, що російського населення стало там багато більше, і демократичним голосуванням рішено створити дві автономні області".

На запит, чи постійне заселювання Казахстану сторонніми елементами є ознакою скорої ліквідації тієї республіки, Карпов відповді не дав.

З огляду на те, що в залі значна частина студентів була жидівського походження, доповідачеві поставлено такі запити: Чому мова гібру в СССР зовсім заборонена? Чому в цій мові від 1949 року нічого не надруковано, а щойно в 1960 р. почав виходити двомісячник „Совєтіш Гаймланд" — проте і цей журнал має такий характер, що за висловами жидівської преси краще, щоб його зовсім не було.

Усі ці запити Карпов збув невиразною відповіддю, мовляв, мовою гібру в СССР вже ніхто не користується.

В загальному треба ствердити, що, внаслідок непоінформованости, а то й наївности та віри в цитати американських студентів, а з другого боку досконалої підготовлености, знання американської психіки та витонченого вміння брехати, дивлячись у вічі, московські висланці мають деякі успіхи.

Совєтські доповідачі посилюють свої мандри по американських університетах. Тому дуже важливою є присутність на їхніх доповідях студентів поневолених народів. Ставлені нашими студентами питання мають бути добре підготовленими, продуманими, підсиленими документаційним матеріялом.

Українська студентська молодь мусить слідкувати за своєю національною пресою, що подає нові дані про московський колоніялізм, вивчати джерельні матеріяли з совєтознавства. А Управа СУСТА при допомозі наших совєтознавців повинна розробити бодай 20 докладно опрацьованих питань про русифікаційну та колонізаційну політику Москви в Україні, якими наші студенти могли б користуватися при зустрічах з совєтськими висланцями по університетах. Наша активна присутність може багато допомогти у викриванні дійсного обличчя московського колоніялізму та імперіялізму.

Міжнародний вечір

17-го березня 1965го року Міжнародний Студентський Клюб при Джордж Вашингтон Університеті, Д. К., відбув річний черговий Міжнародний Вечір для кращого порозуміння між народами світу.

Перша точка програми обняла майже цілий світ, де „Малі співаки (з народних шкіл) з Монтґомері Ковнті", Мд., відспівали національні і народні пісні з таких країн, як Японія, Арґентина, Франція, Німеччина, Польща і т. д.

В наступних точках виступили студенти, які студіюють переважно при Д. В. У. Студенти виконували свої точки як майже професіоналісти. Студент з Ірану, Меґрдад Хадір, представив свою країну піснями на ґітарі, акордеоні і поділився з ґістьми проблемами чужого студента в Америці з комедійним гумором. Студенти з Куби, Арґентини, Колюмбії, Ніґерії та Америки взяли масову участь у програмі.

Україна була гарно репрезентована — Орися Пащак та Іван Зарубайко виконали два народні танки — „Козачок" і „Коломийку. Публіка рясними оплесками вітала кожний крок танцюристів, — по концерті було чути, як здивовано запитували, як то легенько та ґраціозно виконувати такі скомпліковані кроки.

При кінці програми відбулася коронація Міжнародної Королеви із членів міжнародного товариства. Королева вечора була вбрана в бальову сукню. Це була студентка з Куби.

Оля Мелех

Ukrainian Congress Committee of America, Inc.

Дня 29 квітня 1965, ч. 1509 (VIII), ОРГ.

До Високоповажаного Пана Осипа Хоми,

Ню Гейвен, Конн.

Високоповажаний Пане!

Згідно з предложеними Вами фотокопіями судових документів, виданих Судом у Ню Гейвені, Конн., виходить, що обвинувачення Вас Управою Українського Народного Дому в м. Ню Гейвен у справі недобору на суму 400 долярів, який то недобір мав повстати в часі виконування Вами функції бартендера в барі Народного Дому в Ню Гейвені — Суд відкинув.

У зв'язку з тим, Канцелярія Українського Конгресового Комітету Америки в Ню Йорку стверджує, що Ваша громадська репутація не потерпіла і залишилася такою, якою була перед обняттям Вами праці бартендера в барі Українського Народного Дому в м. Ню Гейвені.

З правдивою пошаною

Василь Мудрий, Директор Канцелярії УККА

Копія — для Відділу УККА в м. Ню Гейвені, Конн.

Стежки й пісні

Іван Кмета - Ічнянський: „Чаша золота". Лірика. Вибране. Накладом християнського видавництва „Дорога Правди". Філядельфія - Вінніпег. Обгартка Валеріяна Копаня. 1964. Стор. 94.

Скільки далеких доріг сходив поет Іван Кмета - Ічнянський! Скільки незнаних стежок стоптав по світі! І всі вони, ті дороги й стежки, від Ічні на Чернігівщині, де народився Іван Кмета-Ічнянський, до Канади й Америки, де тепер живе поет, супроводжують рідною піснею, або, як сказав проф. І. Огієнко, душевною тугою за втраченим раєм — Україною!

Писати вірші та короткі оповідання Іван Кмета-Ічнянський почав замолоду, як розповідає в бібліографічній довідці видавництво „Дорога Правди". Друкуватися почав ще в 1919 році І що найвідрадніше — поет не загубився в чужому морі, „хоч життя гне круто й сивіють літа".

„Чаша золота" — повна сердечної лірики. Заблукав поет на край світу, а там:

„рідний берест, мов, поруч
з пальмою вінчатись став
(стор. 7).

Або таке метафоричне порівняння:

„У Каліфорнії запахло
садом рідним,
І я спинив мій день, немов
коня прудкого" (стор.9).

У далекому Онтаріо поет хотів би хоч на мить відтворити видиво України. Он вона, вітчизна, мерехтить перед очима, наче мариво:

„Невже — вона? І сонце —
гість на святі ...
І діти заливають хутір
сміхом:
така їм воля і така їм втіха!
І море золоте — жита нежаті.

Погожий день налився,
наче келих,
пахучим духом мрійного
покою.
Ті ж шелести — шовки в
садах веселих,
та — не вона ... Лиш
видалась такою".(стор.7).

Ні, не вона, рідна Україна! Явір шепоче — „ті шепоти, мов з України". Мати перед очима, наче „зів'яла тополя"...

В поета поєднується емоційне й раціональне, або, простіше кажучи, серце й розум, тоді вірші ллються прозорі й свіжі, а душевне горіння авторове передається й читачеві:

„Пора вечірня розгортає
книгу,
а в ній — стару, золочену
сторінку.
Торкнулася душі надія тиха...
Надія — друг! Не зрадить
і довіку.
Такі гаї над Удаєм шуміли,
Такі сади ув Ічні шепотіли"
(стор. 14).

У поета Івана Кмета-Ічнянського вражають нерідко сильні метафори:

„Уже і тут метнулась
осінь боса,
гукнула смерть ... Удвох
вони ось косять" ... (стор. 15)

Западає в душу свіжий, емоційно забарвлений, образ:

„Дитинства вікна позолочені
на чужині ласкаво спомин
прочинив ... (стор. 17)

Поетичною мовою говорить Іван Кмета-Ічнянський, коли пише:

„Осінь з вітром топчуть
листя" ... (стор. 54)
„Ввесь в сріблі гай —
мов сонце взяв на руки"
(стор. 69).

Продовжуючи клясичні традиції, Іван Кмета-Ічнянський створює повні звучання „Тріолети" (стор. 40).

Поет вишукує складні рими, невід'ємно пов'язані з думкою: „гнівом — дні ви", „струни ті — бурунити", „радились — рана десь" ...

У книжці — цілий розділ „Із чужих скарбів": гарні переклади з Роберта Фроста, витончена „Серенада" Г. Лонґфелова, вражаюче „Тебе б нам не забуть" Р. Кіплінґа, багаті на думки „Вигнанці" Марії Затуринської . . .

Однак, до „Чаші золотої" ввійшли вірші, хоч і непогані, але, так би мовити, без поетичного відкриття, риторичні, я сказав би — книжні, зокрема сонети (стор. 69 - 76). Часом поет, який вміє говорити образово і хвилююче, несподівано переходить до прозаїзму, як напр. „Дивлюсь на ілюстрацію в газеті" (стор. 33).

Ніяк не є окрасою, коли дозрілий автор „Чаші золотої" вжив русизмів: „к о р з и н а" (стор. 20), „порхають" (стор. 24), „в лазурі" (стор. 57); подекуди невірні наголоси: „воротá" замість „ворóта" (стор. 64); занедбує милозвучність та поєднує слова, що закінчуються й починаються приголосними, глухим сполучником: „з перл й срібла храм", „часом й грізний його шум" (стор. 65), „горіть й згоріть" (стор. 66).

Проте з „Чаші золотої" не один читач питиме щиру душевну лірику, створену поетом Іваном Кметом - Ічнянським, який, за його висловом, не дає зотліти споминам, бо віру має ще сонце привітати на Дніпрі й Десні!

Микола Щербак

Д-р Ярослав Бернадин вибраний на голову 6-го Відділу ООЧСУ у Філядельфії

27 лютого відбулись 18-ті Загальні Збори 6-го Відділу ООЧСУ у Філядельфії.

Збори відкрив голова уступаючої Управи д-р Іван Скальчук і привітав гостей та членів Відділу. Президію вибрано в складі: д-р Ярослав Бернадин — голова, Василь Титанич і Михайло Ковальчин — заст. голови та Михайло Дяків — секретар.

Привіти від громадських і молодечих організацій склали: представники різних організацій.

Звіти від уступаючої Управи склали: д-р Іван Скальчук (голова), Михайло Дяків (секретар) і Василь Коруд — касир Дому Української Молоді. На підставі звітів можна устійнити, що Відділ був активним. Відбуто 7 імпрез, влаштовано в жовтні виставку книжки, яка дала дохід понад 1.500 дол. Найважнішою працею було зорганізовання власної бібліотеки, яка нараховує понад 800 томів книжок різної тематики. Закуплений Дім Української Молоді вартости понад 60.000 дол., сплачується систематично і довг залишився ще в сумі несповна 20.000 дол.

Після звітів вив'язалась конструктивна дискусія, а по ній голова Контрольної Комісії М. Тимків, поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі, яку Збори одноголосно ухвалили.

На внесок голови номінаційної комісії О. Кусеня вибрані до нової Управи: д-р Ярослав Бернадин — голова, Осип Кусень і Михайло Ковальчин — зст. голови, Володимир Осідач — секретар, Андрій Кушнір, — касир, Петро Ткач імпрезовий референт. Марко Пилипюк — культурноосвітній реф. Семен Лупацій, Теодор Дацик, Іван Майчук, Іван Ситник і Григорій Захарко — члени Управи.

Контрольна Комісія: д-р Іван Скальчук — голова, Микола Тимків і Василь Коруд — члени. Товариський Суд: д-р Петро Мірчук голова, д-р Микола Головецький і ред. Гнат Білинський члени.

На внесок Василя Ходака вибрано Василя Титанича на почесного голову Відділу.

Новобраний голова д-р Я. Бернадин подякував членам за довір'я та й запевнив, що докладе всіх зусиль, щоб Відділ вдержати на відповідному поземі.

Збори закінчено співом українського національного гимну о год. 10-ій вечором.

С. Г.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ПАРЛЯМЕНТ ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ВІДБУВ 7-го КВІТНЯ ПЕРШУ 4-ГОДИННУ СЕСІЮ В ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ, хоч совєтські джетові літаки ввесь час низько, на висоті 300 стіп, кружляли над містом і над будинком, в якому відбувалися наради Парляменту вільної Німеччини. Комуністична влада Східньої Німеччини знову бльокувала кілька годин доїзд до Західнього Берліну. В місті тряслися вікна від летів совєтських джетів, і деякі німецькі парляментаристи вийшли були з залі нарад та приглядалися совєтській демонстрації. У Вашинґтонських назвали поведінку совєтів „провокацією", яка є небезпечною грою. Складено сильний протест на руки совєтського амбасадора Анатолія Добриніна.

ПІВНІЧНО-В'ЄТНАМСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР КІМ ІЛЬ СУНҐ ПРИБУВ ДО ІНДОНЕЗІЇ і зустрів там надзвичайно сердечну гостину. Індонезійський президент Сукарно маніфестаційно розцілувався з ним на летовищі, коли північно-в'єтнамський проводир прилетів комуно-китайським літаком. Однаково Північний Китай, як Індонезія належать тепер до орбіти впливів Комуністичного Китаю.

До десятиліття УМІ в Коннектикаті

В неділю 4-го квітня в авдиторії української католицької церкви в Ню Гейвені, відбудеться концерт з нагоди десятилітнього ювілею існування Відділів Українського Музичного Інституту в стейті Коннектикат.

Сл. п. проф. Роман Савицький заснував УМІнститут на американському континенті і цей Інститут в короткому часі охопив своєю сіткою великі осідки українського поселення і сьогодні являється своєрідним потенціялом в нашому суспільстві, маючи численні відділи в більших і менших наших громадах.

До менших громад належать Ню Гейвен, Гартфорд і Бріджпорт, що дали почин для існування Відділів УМІ на цьому терені. Моральний капітал збивають наші Відділи кожночасно, коли їхні учні беруть участь в різних громадських та національних імпрезах. Свідоцтвом нашої праці — це наші молоді адепти, що, закінчивши студії в УМІ, поширюють своє знання на високих американських школах і в майбутньому поповнять наші ряди.

Тепер можна з гордістю ствердити, що велике число українських професійних музик, які діють в Україні та в діяспорі, — як свою першу Альма Матер уважають УМІ ім. Лисенка, тож наші випускники дістають через нас прямий зв'язок з національною духовістю. І так нюгейвенський Відділ має свою випускницю в особу Галі Петрончак, що після вступних іспитів одержала стипендію і студіює в Гарт Коледжі оф Мюзік. Гартфордський Відділ має своїх заавансованих піяністів, — А. Пришляк, Р. Саляк, О. Балко, які правдоподібно підуть слідами своєї старшої товаришки. В Бріджпорті треба вирізнити п. Михайла Заяця, який вибрав диригентуру; успішно закінчив теорію і гармонію, а тепер студіює музичні форми та диригування.

Відділи УМІ, крім звичайної співпраці в різних академіях, влаштували кілька реситальних концертів українських мистців, а саме: Л. Рейнеровича, З. Полевської, Б. Маркова. Тут варта згадати про наш виступ в Ню Йорку в першу річницю смерти проф. Р. Савицького.

Щодо програми ювілейного концерту треба сказати, що ми заанґажували знану співачку Галину Андреадіс, а святочну промову виголосить теперішній директор УМІ д-р Зиновій Лисько — автор Кодексу Українських Мелодій, що саме тепер виходить друком. В музичній частині, що складатиметься виключно з творів українських композиторів, вперше буде виконане фортепіянове тріо а-моль незабутнього композитора і директора УМІ ім. М. Лисенка у Львові Василя Барвінського, в якому участь прийматимуть: Ю. Цибрівський — фортепіян, Б. Марків — скрипка, А. Сальво — чельо. Далі слідуватимуть вокальні та інструментальні твори Лисенка, Вахнянина, Гайворонського, Степового, Фоменка та живучих ще Станислава Людкевича і Андрія Гнатишина.

На закінчення наше скромне бажання до української громади, щоб своєю чисельною присутністю допомогла нам спільно пом'янути великі імена будівничих української культури.

Богдан Марків

Чи ви знаєте, коли припинити їжу?

В неділю 24 січня замело мене снігом майже по коліна. Ніяк автом не виїду з гаражу. Маю дуже добрий викрут сказати Миронові, що нині не прийду до крамниці. Мусить сам обслужити покупців, як вийдуть з церкви. Хоч свята вже минули і то аж два цього року, за новим і старим стилем, то дехто ще приходить по кутю, мак і мед. Також по гриби та олій. Звичайно, як тепер завелось по українських книгарнях.

Почалось це давно. 1927 року моя дружина Настуня, що привезла зі старого краю науку своєї мами, як бути доброю господинею, не захотіла варити пшеницю на кутю, яку купила на першій евні з лускою і половою. Вона попросила мене, щоб я поміг їй пшеницю опихати. Вона цю пшеницю намочила, в рушник завинула і казала бити макогоном. Я почав це робити, але в хаті, де ми мешкали над власником хати, було не можливо калатати. Я взяв пшеницю до „Сурми", там дав помічникові Т. Ольшанському пшеницю опихати. Але він не хотів і сказав: „Я зроблю ступу". І збив 4 дошки до купи, оббив бляхою, зробив більший макогін і давай опихати. Прийшла пані Воробцева: — А що ви там рабите? — каже. — Опихаємо пшеницю.

Ой, зробіть і мені, заплачу, бо ніяк не хоче моя родина їсти цілої не опиханої пшениці, хоч я варю її два дні і вона все тверда. Потім приєдналися інші, і так почав я опихану пшеницю продавати в книгарні. Тепер вже машинами опихають пшеницю і всі наші книгарні її продають, разом з маком і медом.

Нинішня кутя чиста, мягка, ще як додати доброго стертого маку і солодкого меду, то вийде дійсно райська пожива. Як каже наша народня леґенда. Коли милосердний Господь Бог побачив, що його діти, Адам і Ева покушали з забороненого дерева овоч, і согрішили, то за кару він прогнав їх з раю на землю, де будуть тяжко працювати на свій прожиток. Але щоб не пропали, то Бог дав їм пакуночок з трьома мішечками. Як Адам пакунок отворив то побачив, що Бог дав їм пшеницю, мак і мед.

— Це, казав Бог є ваша Віра, Надія і Любов. Перша, це пшениця, ти її посієш і вона буде твоєю поживою і вірою, що я вас не залишив. Друге, це мак, це буде тобі омастою і надією, що моєму милосердю немає кінця. Третє, це мед, що мої бджілки будуть приносити, і це буде вам осолодою вашого хліба і труду, та буде вам пригадувати мою любов.

Цю леґенду наш нарід побожно зберігає і спільно святочну кутю споживають. Але чому лише раз на рік?

Святочна кутя, як й інші страви, що їх Бог сотворив, напевно існують з самого початку світу. Коли б нарід їх споживав, то менше хорував би і довше проживав би на землі. Вся пожива, що є природна, дає знак, коли вже тіло має досить. Більше не годен їсти, хоч би як добра господиня припрошувала. Такою поживою є страви природні: зерно, ярина, овочі, м'ясо, риба, вода. Це Бог сотворив для людини, щоб у вірі, надії і любові довго жила на землі при добрім здоров'ю.

Чортяка, ще не був задоволений з того ще, що намовив Еву до злого, защо Господь прогнав їх з щасливого раю. Він задумав пошкодити людині, вигадав такі страви, при яких чоловік не знає, коли має досить. Більше їсть чи п'є, і ще більше хоче. Це чортяка вигадав горілку, всі гострі і м'ягкі напої, цукор, тістечка, торти, паї, морожене, каву, чай, тютюн, наркотики. Піяк п'є, вертає, і знову п'є. Цукроїд товстіє і на серце хорує, від курення дістає рака, від обжирства — цукрицю. Сатана має під своєю контролею майже половину людей на світі. Тішиться, гарцює. Лише раз на рік дуже засмутиться, як побачить, що українці хоч раз на рік, головно старенькі бабусі приходять до Сурми за кутею, маком та медом, щоб раз з родиною побожно спожити Богом приписану поживу.

Щоб ця леґенда не була чистою „байкою", то наведу приклад з племени гунзів, що живуть в горах Гімаляя в Індії. Там люди живляться лише поживою, що сама виростає, без штучних домішок, і без штучного гноєння. Їдять поживу таку, як повище я навів, Багато книжок написано про них. Там зовсім нормально люди доживають до100 років і більше. Пізнати їх потім, що красять собі волосся на жовто, коли дожиють до ста років. Варто всім пізнати ті страви, котрі мають свої „защіпки", які вказують, коли треба припинити їжу. Чи ваша защіпка ще добре працює? Тим багато слабостей можна б оминути, навіть гроші заощадити.

М. Сурмач

● **Два американські генерали** летунства в Західній Німеччині, Джон Гестер і Джозеф Стілвел, важко поранились, коли під час летунських вправ їхні парашути не діяли правильно, коли вони вискочили з літаків. В обох випадках — поранення дуже важке. Генерал Джозеф Стілвел має нарушений хребетний стовп, а генералові Гестерові робили операцію, щоб усунути сціп крови в мізку. Обидва генерали в небезпеці життя.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

Що писала „Свобода" 50 років тому

3 квітня 1915.

„БО ПОРА СЕ ВЕЛИКАЯ ЄСТЬ"

„Слабе підготовання українського народу до великої теперішности відбивається в цілім нашім поступованню. Брак сього підготовання видно і тим, що ми, хоч відчуваємо недолю рідного краю, дивимося на воєнні події і приглядаємося стратегічним рухам військ на нашій землі, не видимо того нашими очима. Бо не все одно, чи ми дивимося через чужу призму на нашу справу, чи власним оком. А саме, американська преса, все одно, чи вона англійська чи не англійська, так приголомшує нас, що ми мимоволі мусимо дивитися на події так, як одні або другі часописи. Ми попали між два напрямки, які заступає американська преса: величезна більшість стоїть на стороні англійсько-французько-російській, а меншість по стороні німецько-австрійській... Згадані два напрямки в американській пресі спричинили се, що ми прилучилися майже без застанови до австрійсько-німецької коаліції. На мою думку зроблено тут одну основну похибку: ... не звернулося належної уваги на народну душу ... Треба будучність оперти на своїх власних силах ... на тих, котрі ми можемо викресати з сорокмільйонової маси ... — Д-р Семен Демидчук"

„УКРАЇНЦІ В ГАЛИЧИНІ — АВСТРІЙЦІ"

„Коли російський тернопільський губернатор прибув до Чорткова, казав себе святочно приймати. Населення вислало отже депутацію, зложену з поляків, жидів і українців. До депутації належав також український священик о. Гуньовський. Коли депутація явилася перед губернатором, сей випросив о. Гуньовського за двері, закидаючи йому, що він „австрієць". Ся австрійськість о. Гуньовського полягала в тім, що він завзивав своїх вірних в церкві видержати у вірі батьків. Видко вже й грецькокатолицька релігія є тепер австрійською, бо не дана російським синодом".

8 квітня 1915.

„З ЧИСТИЛИЩА НА ЗЕМЛІ"

„Читаємо в нюйорській часописи „Робітнік польскі" допись зі Львова, яку подаємо в скороченню: „Їду зі Самбора до Львова. Сейчас на двірці окружають мене зарозумілі російські офіцери й салдати. В світлі одної ліхтарки видніє стать російського залізничого урядника. На пустих сумних вулицях щезло без сліду свобідне життя. Їду до міста фіяркром. Львів неначе вимер; середмістя де ще недавно вечорами були тисячі світел, нині темно. Лише під кількома газовими ліхтарями світить ... стійковий ... Але щойно рано я побачив властивий вигляд міста, всюди над склепами російські написи, на ратушевій вежі повіває хоругов кривавого гаря. Поміж прохожими крутяться російські урядники, жандарми, поліціянти військові, різні підозрілі ос оби, що говорять по-московськи .. Сейчас з першої розмови з нашими знакомими віє безмежна розпука і пригноблення . . ."

У Ню Йорку відкрито виставку Миколи Неділка

Ню Йорк. — В неділю 11 квітня ц. р. відкрито тут у залі Літературно - Мистецького Клюбу виставку образів Миколи Неділка. Марія Цісик відіграла на фортепіяні два твори — Шопена і Фоменка — після чого голова Об'єднання мистців українців в Америці Любомир Кузьма відкрив виставку, пригадавши принципи, за якими влаштовується такі мистецькі імпрези: толеранція у відношенні до індивідуальних прикмет творців та мистецька якість виставлюваних творів. Мистець Антін Малюца звернув у своєму слові увагу на творчість прибулих із Східньої України мистців-еміґрантів. В ОМУА є таких 15 мистців але не всі вони виявили зацікавлення західніми течіями в мистецтві та скарбами мистецтва в західніх музеях і галеріях. До тих, які поглибили й розвинули свій талант та пішли значно наперед саме завдяки безпосередньому стикові з мистецтвом Заходу, належить Микола Неділко — твердив промовець. Виставка Миколи Неділка охоплює 40 образів, самі олії, здебільша пейзаші, декілька квітів. Всі твори втримані в прикметному для того мистця барвистому кольориті. У першому дні відвідало виставку понад 200 осіб.

СПОРТ

„ЧОР. СІЧ" (учні) — УСК НЮ ЙОРК (учні) 0:1

В суботу на футбольній площі УСК-у в Ню Йорку наймолодші січовики програли свої перші лігові змагання, завороженим на цей тиждень вислідом для „Ч. Січі" — 1:0. Попередньої суботи змагання за Чашу учнів Німецько - Американського Футбольного Союзу, учні „Ч. Січі" виграли воковером 6:0, тому що не явилися на визначену гру учні УСК-у.

„ЧОР. СІЧ" (юнаки) — „СЕЙНТ ПОЛ" (юнаки) 0:1

В передзмагу молоді січовики, що займають чолову позицію в показнику табелі гор своєї ліги Стейту, програли свої перші лігові змагання сезону.

О. Твардовський

„ЛЕВИ — „ВІКІНГИ" 6:0

Шикаго, 4-го квітня. — Товариські змагання футболістів „Левів" у резервовому комбінаційному складі принесли їм легку перемогу. Ворота для „Левів" здобули: Діяз 3, Козій 2, Люнартович 1. Суддював ці змагання українець Зенон Стромецький. Це була перша гра „Левів" на вільному повітрі після зимової перерви. Внаслідок розмоклого грища тривала вона тільки одну хвилину (2 х 30 хвилин). Новий сезон починають „Леви" в неділю, 11-го квітня, вже знов у Вищій Дивізії Шикаґівської Національної Ліґи, до якої повернули „Леви" після одного сезону в Першій Дивізії. В перших мистецьких змаганнях зустрінуться „Леви" із сумівськими „Крилами". Крім цих двох українських дружин у Вищій Дивізії гратимуть Кікерс, Марунс, Швабен, Ганза, Олімпікс та Ютс.

Петро Головатий

„ДОВБУШ" ВІЦЕ-МИСТЦЕМ НОВОЇ АНГЛІЇ

Спрінгфілд, Масс. 3-го квітня. — У відбиванковому турнірі Нової Англії жіноча дружина „Довбуша" з Ню Гейвену здобула друге місце після чемпіона Торрінґтон різницею одного сета. „Довбушанки" грали в цьому турнірі під фірмою ІМКА Ню Гейвен у такому складі: М. Антонишин, Л. Бойко, Е. Грузинова, М. Маковська, З. Снігурович (капітан), Л. Чайківська і В. Ширай.

ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

УСК Бріджпорт виграв воковером мистецькі змагання А кляси з німецькою дружиною з Гартфорду.

УСК Гартфорд зремісував 1:1 мистецькі змагання Б кляси — Північ з португальською дружиною на її грищі у Чікопі.

УАСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграв 4:1 мистецькі змагання Б кляси Південь на виїзді у Стемфорді з тамошньою італійською дружиною.

М. Я.

Кол. віце-президент Ніксон несподівано був у Москві

Москва. — Річард Ніксон несподівано приїхав до Москви в минулу суботу 10 квітня ц. р. в товаристві великого промисловця з Ню Йорку Дж. Шагіна і прем'єра Нової Фунляндії д-ра Джозефа Смолвуда. Шагін переговорює про збудування у Новій Фунляндії фабрики паперу, а Ніксон, член адвокатської фірми в Ню Йорку, є його правним дорадником. В цій справі вони їздили до Нової Фунляндії і Фінляндії. В столиці Фінляндії Гельсінках Ніксон дістав совєтську візу впродовж тільки трьох годин. У Москві Ніксон мав розмову з заступником директора московського університету Ніколаєм Селєзовим під час оглядин університету в характері приватного туриста. Коли Селєзов запитав Ніксона, як можливо в Америці вбивати президента, Ніксон відповів, що вірогідно відносини в ЗДА не є досконалі; але — продовжував він: як це сталося, що Берію розстріляно і Троцького вбито? А коли йдеться про послугування насильством, то (казав Ніксон) — чому революцію на Мадярщині здавлено московськими танками? На запит на пресовій конференції в американській амбасаді у Москві, чи він зауважив якісь зміни від часу свого першого перебування у Москві 24 липня 1959 року в характері віцепрезидента ЗДА, Ніксон заявив, що бачить більше авт на вулицях і людей краще одягнених, але ніяких сутніх змін. Ніксон заявив, що коли б стрінув Хрущова, то вони могли б спокійно розмовляти, як „пенсіоністи, що пішли на пенсію проти своєї волі".

УСК виграв другі змагання з „Джуліяною"

У повторених змаганнях з циклу гор за Чашу ЗДА футболісти УСК-у Ню Йорк здобули цінну перемогу 1:0 над італійською дружиною „Джуліяна". Виграна минулої неділі, 11-го квітня закваліфікувала УСК в грах за чемпіонат і Чашу ЗДА до фіналу стейту Ню Йорк, в якому УСК зустрінеться з дружиною „Дойчунгарн". Переможні ворота стрілив Пирдон на 25-ій хвилині з подачі Мек Колґена. В другій півгрі італійці мали нагоду вирівняти з карного, якого стрілив попри ворота їх змагун Кампо. У твердій грі УСК виявився кращим технічно і держав перевагу. Дружина італійців вдавалася у завзятій грі до брутальности, чого не добачував суддя Пітерс.

„Чорноморська Січ" Нюарк програла минулої неділі свої чергові змагання за мистецтво Східньої Конференції з одинадцяткою „Мінерви Пфельцер" вислідом 1:2. Січовики вели у цій зустрічі 1:0 зі стрілу Снилика у 31-ій хвилині. Ще до перерви німці вирівняли, а в 60-ій хвилині здобули вирішальні ворота.

Інші висліди футбольної Ліґи Східньої Конференції: „Н. Й. Гота" — „Б. В. Готче 2:1; „Дойчунгарн" — „Н. Й. Амерікенс" 1:1; „Метрос — Грецько-Ам. СК 2:0. Заповіджені змагання „Тризуба" з „Гунґарією" у Філядельфії були відкликані, натомість відбулися товариські змагання „Тризуба" з дружиною „Н. Й. —Інтер", в яких „Тризуб" переміг — 3:0.

Вже в наступний четвер відбудуться перші дві гри Великодного Міжнародного Футбольного Турніру, в якому бере участь дружина УСК-у Ню Йорк, як репрезентант ЗДА. Змагання турніру будуть розіграні в трьох днях, 15-го, 18-го і 21-го квітня на Трайборо стадіоні в Ню Йорку і в ньому крім УСК-у беруть участь: „Аріс" — Греція, „Фіорентіна" — Італія і „Айнтрахт" Франкфурт — Німеччина. З огляду на ці міжнародні змагання в неділю, 18-го квітня не відбудуться жадні інші футбольні зустрічі.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СЕРЕДА, 14-го КВІТНЯ 1965 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Клюб Поступовий — 70 Відд. в год. 7-ій веч. в УНДомі, 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 16-го КВІТНЯ 1965 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Січ — 170 Відд. в год. 6-ій веч. в УНДомі. Проситься прибути на збори. — Д. Дидик, секр.

СУБОТА, 17-го КВІТНЯ 1965 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори Б-ва св. о. Николая — 5 Відд. о год. 7-ій веч. в церковній залі. На зборах будуть наради і ухвали в справі 50-літнього Золотого Ювілею нашого Відділу. — А. Малан, предс., А. Климишин, кас., І. Сидор, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання членських вкладок Т-ва „Дністер" — 430 Відд. за квітень відбудеться: 17 квітня в Укр. Клюбі при 23 і Брави вул. в год. від 7-9 веч.; 18 квітня в Укр. Клюбі при Френклін вул. в год. 11:30-1:30 по пол. — О. Бакай, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го КВІТНЯ 1965 р.

МІЛВІЛ, Н. Дж. Загальні збори Т-ва Запорізька Січ — 347 Відд. в год. 1-ій по пол. в залі де звичайно. Є багато справ до полагодження. — С. Патен, предс., С. Чопек, кас., Гр. Тимій, секр.

GIFTS AND TRAVEL THROUGH COSMOS

New York, N.Y. — Gabriel Reiner, attorney at law, president of Cosmos Travel Bureau, Inc. and president of Cosmos Parcels Express Corp. recently returned from Moscow, where he stayed for a period of time. He became more acquainted with the problems of travel and gift-sending to the U.S.S.R. Mr. Reiner gladly informed the representative of our newspaper that the Cosmos Parcels Express Corp. has and will serve many clients in sending gift parcels to the U.S.S.R. and also will arrange gift items such as automobiles, refrigerators, food products, television, radio, photo cameras, textiles that are manufactured in U.S.S.R. In the past many Americans have been satisfied with Cosmos Parcels Express Corp. and their branch service, when ordering gifts or food products of U.S.S.R. origin and sending American gift parcels to the U.S.S.R.

Mr. Reiner as a lawyer showed interest in tourist problems of travel from here to U.S.S.R. He acquired useful information which will help the Cosmos Travel Bureau, Inc. to serve its many clients more satisfactorily.

Items produced in the U.S.S.R. and American gift parcels will be further accepted by Cosmos Parcels Express Corp. and orders executed quickly and satisfactorily as in the past.

It is essential to mention that Cosmos Parcels Express and Cosmos Travel Bureau for many years have served their clients. Since Mr. Reiner is the head of both firms they can offer excellent service and very reliable.

(Плат. огол. — Adv.)

ТАРЗАН ч. 5417 Дивна смерть змагунів.

Впродовж мінути, перед здивованою публікою, Арбо, м'ясоїд, пожер свої жертви.

— Це ж виглядає жахливим навіть для них... плакав Бейтс.

— Ні, — роздумував Тарзан. — Можливо, що таке було їхнє іронічне призначення... Але воно було добре заслужене.